

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/21/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122206448
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8122206448.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, D. XXX/XXX, C., zastúpená JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 15C/52/2022-242 zo dňa 18.01.2024, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku I. a II.

II. V prevyšujúcej časti vo výroku III. v tej časti zamietavého výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne na zaplatenie sumy 2.482,68 eura z titulu úrokov z omeškania za nevyplatenú časť služobného platu v riadnom výplatnom termíne za každý mesiac v období od 1. júna 2016 do 4. júna 2019 spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 2.482,68 eura od 16. júla 2022 do zaplatenia a vo výroku IV. sa rozsudok zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi ako náhradu škody sumu 8 394,43 eur spolu s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 8 394,43 eur od 16.7.2022 do zaplatenia, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi ako náhradu nemajetkovej ujmy sumu 15 000 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

IV. V časti výroku I. a III. má žalobkyňa voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,81 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. V časti výroku II. má žalobkyňa voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % počítaných zo sumy uvedenej vo výroku II. tohto rozsudku, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že, na základe uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru Okresného riaditeľstva policajného zboru v Prešove odboru kriminálnej polície spisová značka, ČVS: ORP - 782/1 - PYS - PO - 2015 zo dňa 31.03.2016 bolo žalobkyňi ako profesionálnej vojačke vznesené obvinenie pre prečin porušovania povinností dozornej služby podľa ustanovenia § 408 ods. 1 Trestného zákona. Prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov podal na žalobkyňu obžalobu na Okresný súd Prešov spisová značka K v 25/15/7700-77 zo dňa 20.01.2017 pre trestný čin, pre ktorý bola žalobkyňa stíhaná. Konanie bolo

vedené pod spisovou značkou 4 Tv/1/2017. Okresný súd Prešov uznesením spisová značka 4 Tv/1/2017 zo dňa 06.09.2018 zastavil trestné stíhanie proti žalobkyni, pretože tak ustanovuje medzinárodná zmluva. Sťažnosť prokurátora Krajskej prokuratúry Prešov proti predmetnému uzneseniu zamietol Krajský súd v Trenčíne uznesením spisová značka 23 Tov/1/2019 zo dňa 26.03.2019. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 26.03.2019. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením spisová značka 6 Tdo/70/2019 zo dňa 13.01.2021 odmietol dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dňa 23.03.2022 podala žalobkyňa v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. f) zákona číslo 514/2003 Z.z. žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, keďže z dôvodu vydania nezákonného rozhodnutia bola viac než 3 roky trestne stíhaná, dočasne pozbavená výkonu štátnej služby, a z týchto dôvodov jej vznikla škoda. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vybavila listom zo dňa 09.06.2022 spisová značka VI/4 G c 28/22/1000-14 tak, že nárok žalobkyne uznala iba čiastočne. Predmetný list bol právnej zástupkyni žalobkyne doručený dňa 15.07.2022. Personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl Slovenskej republiky číslo XXXX zo dňa 23.05.2016 bola žalobkyňa z dôvodu vydania uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru Okresného riaditeľstva policajného zboru Prešove, odboru kriminálnej polície, spisová značka ČVS: ORP - 782/1 - VYS - PO - 2015 zo dňa 31.03.2016 dočasne pozbavený výkonu štátnej služby dňom 01.06.2016. Personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl Slovenskej republiky číslo XX XX zo dňa 04.06.2019, na základe uznesenia Okresného súdu Prešov spisová značka 4 Tv/1/2017 zo dňa 06.09.2018, ktorým súd trestné stíhanie voči žalobkyni zastavil, bolo žalobkyni dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby zrušené. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyni bol v období od 01.06.2016 do 04.06.2019 v čase dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby služobný príjem skrátený a následne jej bol jednorazovo vyplatený, vznikol žalobkyni nárok na úroky z omeškania za neuhradenie nie služobného príjmu za jednotlivé mesiace tohto obdobia v riadnom výplatnom termíne vo výške úrokov z omeškania 5,15 % ročne v súlade s ustanovením § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky číslo 87/1995 Z.z. v znení platnom v čase nevyplatenia služobného platu v riadnom termíne, teda odo dňa nasledujúcim po dni riadneho výplatného termínu každého mesiaca v období od 01.06.2016 do 04.06.2019 do jeho jednorazového vyplatenia v celkovej výške 2.482,68 eur. Žalobkyňa ako profesionálna vojačka v stálej štátnej službe mala nárok na dovolenku vo výmere 7 týždňov v kalendárnom roku, teda 49 dní v kalendárnom roku. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyni vznikol za roky 2016 až 2019 nárok na dovolenku v úhrne 28 týždňov (196 dní). V roku 2016 od 01.06.2016, kedy bola personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl Slovenskej republiky číslo XXXX zo dňa 23.05.2016 dočasne pozbavený výkonu štátnej služby v dôsledku vydania nezákonného rozhodnutia, nevyčerpala žalobkyňa žiadnu dovolenku. Období od 01.06.2016 až do 04.06.2019, kedy bolo dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby žalobkyni personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl Slovenskej republiky číslo 4095 zo dňa 04.06.2019 zrušené, nemala v súlade s citovaným ustanovením § 111 ods. 2 písm. a) zákona číslo 281/2015 Z.z. nárok na žiadnu dovolenku. Po zrušení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby začala žalobkyňa dovolenku za roky 2016 až 2019 čerpať a to tak, že v mesiacoch júl až september 2019 čerpala postupne dovolenku od najstaršieho nároku z roku 2016 a takto celkovo vyčerpala dovolenku v rozsahu 92 dní. Dňa 31.01.2020 žalobkyne skončil služobný pomer a za mesiac január 2020 jej vznikol nárok na 1/12 ročného nároku dovolenky, teda 49 NE/12 nás rovná sa 4 dni dovolenky. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa zo svojho nároku dovolenky za rok 2016 až 2020 nestihla vyčerpať 108 dní dovolenky, za ktoré jej nebola poskytnutá náhrada platu, ako vyplýva z výplatnej pásky žalobkyne za január 2020 jej naposledy priznaný mesačný služobný plat, ktorý pozostáva z hodnotného platu a príplatku za ohrozenie života alebo zdravia bol vo výške 2.162,50 eur. Preto výška náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku predstavuje čiastku 2.162,50 eur/30,417 rovná sa 71,095 eur. Vzhľadom na uvedené žalobkyni vznikla škoda z titulu neuhradenia náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku, ktorá i v čase dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby na základe vydania nezákonného rozhodnutia nepatrila a po zrušení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby do jej skončenia služobného pomeru ju dodatočne nestihla vyčerpať vo výške 7.678,50 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že trestné stíhanie bolo voči žalobkyni zastavené, vznikla jej škoda z titulu účelne vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 5.954,36 eur, kde podrobný rozpis jednotlivých úkonov právnych služieb a platby za NE bolo prílohou žaloby. Z uvedeného nároku si že žalobkyňa uplatňuje nárok len vo výške 1.045,44 eur, keďže Generálna prokuratúra Slovenskej republiky ho listom zo dňa 09.06.2022 uznala v rozsahu 4.908,92 eur. Žalobkyňa odôvodnila žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy takto: Žalobkyňa bola takmer 3 roky stíhaná pre prečin, pre ktorý trestné stíhanie nemalo nikdy začať. Napriek tomu musela vynakladať

úsilie, brániť sa v trestnom konaní označovaním dôkazov vyvracajúcich obvinenie z trestného činu, ktorý jej bol dávaný za vinu, najskôr v prípravnom konaní a neskôr po podaní obžaloby aj na súde. Celý jej život bol v čase trestného stíhania zásadným spôsobom ovplyvnený jej obavami z toho, či napriek tomu, že uvedené trestné konanie nemalo nikdy začať, nebude uznaná vinnou. Žalobkyňa svoj strach a stres spôsobený nezákonným obvinením prenášala aj do osobného života, čo ovplyvnilo celý život jej rodiny, jej spoločenský život, jej priateľské kontakty, aj jej rodinné vzťahy. Navyše, žalobkyňa ako profesionálna vojačka bola prakticky postavená mimo službu so všetkými dôsledkami, ktoré s tým boli spojené. Nemohla nosiť vojenskú rovnošatu, nemohla vykonávať svoju profesiu - riadiaci letovej prevádzky, na ktorú sa celú svoju predchádzajúcu kariéru tvrdo a náročne pripravovala. Nezanedbateľný, takmer existenčný dopad na celú jej rodinu malo najmä podstatné zníženie jej služobného platu po dobu takmer 3 rokov. Úplne devastačný charakter však mala uvedená situácia na jej kariéru profesionálnej vojačky na pozícii riadiacej letovej prevádzky. Vzhľadom na to, ako už bolo uvedené vyššie, že bola prakticky postavená mimo službu, nemohla si žalobkyňa udržiavať podmienky pre udržanie kvalifikačných predpokladov na výkon tejto funkcie a tým prišla o licenciu na jej vykonávanie. Vzhľadom na to, že po zastavení trestného stíhania a zrušení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby by žalobkyňa, napriek svojim dlhoročným skúsenostiam a kvalifikácii, musela opätovne začať s výcvikom na získanie licencie pre výkon svojej profesie, čo by dostalo žalobkyňu do situácie, že jej mladší kolegovia, ktorým, ako skúsená riadiaca lietania, bola v minulosti inštruktorkou pre získanie ich kvalifikácie, by boli inštruktormi pri opätovnom získaní jej kvalifikácie a licencie. Z uvedeného dôvodu a vzhľadom na situáciu, že žalobkyňa spĺňala podmienky na priznanie výsluhového dôchodku, požiadala o skončenie služobného pomeru. Z uvedeného dôvodu považuje žalobkyňa za primerané, aby sa spôsobené traumy by jej profesionálnom, osobnom a spoločenskom živote, dôsledku trestného stíhania základe vydaného nezákonného rozhodnutia jej bola poskytnutá náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 15.000,- eur. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky listom zo dňa 09.06.2022, ktorý bol doručený právnej zástupkyňi žalobkyne dňa 15.07.2022 nároky žalobkyne v rozsahu uvedenom pod písmenami B D E F neuznala, sa dostane dňa 16.07.2022 do omeškania s platením svojho dlhu.

Medzi stranami sporu nebolo sporným, že právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Poškodená podala proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Poškodená nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vopred predbežne prerokovala na základe písomnej žiadosti poškodenej o predbežné prerokovanie nároku. Príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody, respektíve uspokojil iba jeho časť (do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti). Poškodená sa teda môže domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodená požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ani táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Tieto tvrdenia žalovaná v konaní nepoprela, preto mal súd podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku za to, že tieto skutočnosti sa považujú za nesporné sú teda naplnené požiadavky § 15 a 16 zákona číslo 514/2003 Z.z. pre uplatnenie predmetného práva na náhradu škody a nemajetkovej ujmy na súde.

Ako vyplýva z pripojeného trestného spisu, nenaplnil sa základný účel trestného konania, a to vyvedenie trestnoprávnej zodpovednosti voči možnému páchatelovi. Štát sa teda stal zodpovedným za vedenie trestného stíhania voči žalobkyňi, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto zákonného ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho gramatického výkladu. V tomto smere je dôležité poukázať na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej gramatický výklad právnej normy slúži na prvotné priblíženie k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis. Na overenie správnosti výkladu, respektíve na jej doplnenie alebo spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatického výkladu, najmä teologický a systematický výklad, vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácii prispieť k zaisteniu obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.

Dokazovaním bola zistená dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy žalobkyne z titulu nezákonného Uznesenia vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva policajného zboru v Prešove, odbor kriminálnej polície z 31.3.2016 sp.zn. ČVS:ORP-782/1-VYS-PO-2015, ktorým bolo žalobkyňi vznesené obvinenie pre prečin porušovania povinnosti dozornej služby. Trestné stíhanie žalobkyne skončilo právoplatným zastavením trestného stíhania podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku z dôvodu, že tak ustanovuje medzinárodná zmluva a

to Uznesením Okresného súdu Prešov z 6.9.2018 č.k. 4Tv/1/2017-1677, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26.3.2019. Medzinárodnou zmluvou, na ktorú poukázal konajúci trestný súd bol čl. 4 Protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd s platnosťou pre ČSFR od 18.3.1992 v zmysle Oznámenia 209/1992 (Rím, 4.11.1950), podľa ktorého nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku toho štátu. Konajúci trestný súd mal za to, že takýmto rozsudkom možno rozumieť právoplatný Disciplinárny rozkaz veliteľa letky riadenia letovej prevádzky VÚ 6335 z 25.1.2016.

Z uvedeného je teda zrejme, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako medzinárodná zmluva platný od 18.3.1992 ako aj Disciplinárny rozkaz veliteľa letky zo dňa 25.1.2016 (nebol podaný opravný prostriedok) boli vydané a právoplatné skôr, než došlo k vydaniu predmetného uznesenia vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva policajného zboru v Prešove z 31.3.2016, čo je dôvodom jeho nezákonnosti.

Zároveň má súd za to, že na tieto okolnosti nemožno aplikovať § 6 písm. g) zákona č. 514/2003 Z.z. vylučujúci právo na náhradu škody pri zastavení trestného stíhania z dôvodu, že trestné stíhanie nedovoľuje medzinárodná zmluva, nakoľko v tomto ustanovení priamo zákonodarca uvádza, že ide o medzinárodnú zmluvu vyhlásenú po právoplatnosti predmetného rozhodnutia, čo nie je tento prípad. (Obdobne sa s otázkou zániku trestnosti činu pred uznesením o vznesení obvinenia nadväznosti na zmysel a systematiku zákona 514/2003 Z.z. vysporiadal Krajský súd v Prešove v uznesení pod spisovou značkou 11 Co/17/2020 zo dňa 06.05.2021.) Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je judikatúrou súdov považovaný za špecifický prípad zodpovednosti štátu za náhradu škody. Z právnej vety judikátu R 37/2014 vyplýva, že zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona 514/2003 Z.z. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavne konformný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (porovnaj, napríklad jeho nálezy spisová značka II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016). Obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Cdo/167/2016. Samotnú dôvodnosť nároku vlastne uznala aj žalovaná už v oznámení o čiastočnom uznaní nároku z 9.6.2022, pričom nie je možné oddeliť nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy z pohľadu právneho titulu, na základe ktorého sú uplatňované.

Spolu tak súd priznal žalobkyni právo na náhradu zaplatených trov konania vo výške 596,61 eur + 20% DPH 119,32 eur teda celkom 715,93 eur. V prevyšujúcej časti náhrady trov obhajoby súd žalobu zamietol. Úroky z omeškania za nevyplatenú časť služobného platu v riadnom výplatnom termíne súd žalobkyni v rámci uplatneného nároku na ušlý zisk nepriznal s poukazom na rozhodnutie NS SR sp.zn. 5MCdo/2/2015, nakoľko nebolo preukázané, že by pri bežnom nakladaní s prostriedkami nevyplateného platu za normálneho behu okolností mohla žalobkyňa tento úrok z omeškania očakávať. V tejto časti súd žalobu zamietol.

Z titulu nevyplatenia náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku súd priznal žalobkyni právo na náhradu škody vo výške 7.678,50 eur spolu s príslušným úrokom z omeškania, nakoľko mal za to, že z vyjadrenia Ministerstva obrany SR z 16.10.2023 vplynulo, že žalovaná dovolenku za obdobie rokov 2017-2020 celkom v trvaní 108 dní nevyčerpala z dôvodu neprítomnosti v štátnej službe na základe § 11 ods. 3 zákona č. 281/2015 Z.z. Neprítomnosť žalobkyne vznikla v nadväznosti na Personálny rozkaz riaditeľa Personálneho úradu ozbrojených síl SR č. 3470 z 23.5.2016 vydaného výslovne na základe, a teda v priamej súvislosti s Uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru v Prešove ČVS:ORPZ-782/1-VYS-PO-2015 z 31.3.2016, v ktorom stíha žalovanú z prečinu porušovania dozornej služby. Je zrejme, že popri plati v plnej výške by žalobkyni pri riadnom výkone štátnej služby patrila aj dovolenka, ktorú nemohla vyčerpať vzhľadom na charakter daného inštitútu. Súd pri určovaní výšky náhrady vychádzal z hodnoty náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku pripadajúcu na jeden deň 71,095 eur vychádzajúc z priemerného hodnotného platu žalobkyne za mesiac január 2020, ktorý bol súdu preukázaný vo výške 2.162,50 eur (podľa výplatnej pásky) po vydelení priemerným počtom dní v mesiaci 30,417. S nárokom na náhradu za nevyčerpanú dovolenku počíta aj zákon č. 281/2015 o štátnej službe profesionálnych vojakov v § 175, pričom vychádza z mesačného služobného platu vojaka, ktorý mu bol naposledy priznaný. Súd mal k dispozícii len výplatnú pásku za január 2020 (teda za obdobie, kedy pred vznikom nároku na preplatenie dovolenky žalobkyni bol naposledy priznaný plat) s platom 2.162,50 eur. Keďže táto skutočnosť nebola rozporovaná, súd z nej vychádzal.

Súd prvej inštancie mal za to, že žalobkyňa má právo aj na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za dobu nezákonného trestného stíhania, nakoľko iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je

dostatočným zadosťučinením vzhľadom na preukázanú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd rozhodol s prihliadnutím na kritériá podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.

Ďalej súd prvej inštancie vzal do úvahy najmä preukázané okolnosti ohľadne osoby poškodenej, jej dovtedajšieho života a prostredie, v ktorom žila a pracovala, pričom rozhodujúce okolnosti vyplynuli z výpovede samotnej žalobkyne ako aj svedka A. E. C. a F. G.. Samotné trestné stíhanie poškodenej prebiehalo od vznesenia obvinenia 31.03.2016 až do odmietnutia dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 13.01.2021, teda bezmála 5 rokov. Pred vznesením obvinenia bola žalobkyňa vojačkou, ktorá sa celý svoj život zameriavala na dosiahnutie určitého kariérneho stupňa, pričom pred vznesením obvinenia tento pomerne náročný kariérny status aj dosiahla. Vyštudovala odbor letectva, leteckú prevádzku na vysokej škole, absolvovala potrebné zdravotné prehliadky a psychologické testy ako aj odborné skúšky. Počas kariéry prešla jednotlivými pozíciami potrebnými pre dosiahnutie pozície letovoda a to všetko za výraznej podpory svojich rodičov pričom si plnila nielen svoje sny, ale aj napĺňala očakávania práve svojich rodičov. Okrem kariéry viedla bohatý súkromný život ktorý, si realizovala prostredníctvom založenia rodiny, dieťaťa ako aj priateľstvami vytvorenými prevažne v pracovnom prostredí. K vzneseniu obvinenia ktorý je základom pre rozhodnutie v tejto veci došlo za okolností, kedy žalobkyňa už bola predtým potrestaná disciplinárnym rozkazom nadriadeného. Už toto potrestanie žalobkyne bolo dostatočným vzhľadom na okolnosti prípadu. V dôsledku vznesenia obvinenia a trestného stíhania však došlo k markantnému zásahu do kariérneho statusu žalobkyne, ktorá dovtedy pracovala v špecifickom prostredí vojenskej základne, založenej na prísnom fungovaní vnútorných pravidiel Armády Slovenskej republiky vrátane hodnotných statusov, nosenia uniformy, oboznamovania sa s utajovanými skutočnosťami, nevynímajúc uzatvorené sociálne prostredie vojakov. Práve v dôsledku vznesenia obvinenia a postavenia mimo služby bola žalobkyňa vystavená nielen odňatiu možnosti vykonávať vysnívanú a zaslúžene získanú pracovnú pozíciu ale aj tlaku sociálneho prostredia ktoré na ňu nahliadalo negatívne. Uvedenej situácii nepridala ani skutočnosť že sekundárnemu tlaku bol vystavený aj jej manžel svedok A. E. C. pôsobiaci v tom čase ako veliteľ leteckej základne, čo sa podľa vykonaného dokazovania podpísalo aj na zhoršení manželských vzťahov. Za obzvlášť závažnú ujmu súd považuje zhoršenie psychického stavu žalobkyne ako matky, čo malo celkom logicky nepriaznivý vplyv na jej vtedy X ročného syna. Závažnou ujmu žalobkyne je aj strata dovtedy nadobudnutých priateľstiev v rámci pracovného prostredia, z ktorého bola v dôsledku postavenia mimo služby zo dňa na deň fakticky vytrhnutá. Minimálne v okruhu osôb patriacich do uzavretého okruhu Armády Slovenskej republiky bolo zrejmé, že žalobkyňa bola trestne stíhaná pre trestný čin súvisiaci s výkonom jej pozície, čo spôsobilo poškodenie jej dobrého mena a malo za následok vyvolanie pocitu hanby a iných negatívnych emócií, v dôsledku, ktorých sa žalobkyňa izolovala od spoločnosti. Závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenej v súkromnom živote je možné teda hodnotiť ako devastujúcu celý jej dovtedajší život. Vykonaným dokazovaním bolo tiež preukázané, že v dôsledku nezákonného vznesenia obvinenia a postavenia mimo služby žalobkyňa stratila absolútne možnosť spoločenského uplatnenia v rámci Armády Slovenskej republiky, nakoľko svoj celý doterajší život a štúdium venovala úzkej špecializácii, ktorú mohla realizovať len v rámci tejto inštitúcie. V dôsledku postavenia mimo službu a následnej povinnosti zopakovať už predtým dosiahnuté kvalifikačné predpoklady, ktoré v danom veku a za daného psychického stavu vzniknutého v dôsledku nezákonného rozhodnutia už nebola schopná realizovať, došlo k stavu, kedy sa v armáde už uplatniť ďalej nemohla a prišla o statusy a výhody, ktoré počas života nadobudla. Dôsledku uvedeného musela zmeniť svoje povolanie na prácu v súkromnej firme a následne na administratívnu pracovníčku na Úrade Prešovského samosprávneho kraja, čo absolútne nezodpovedalo jej pôvodným ambíciám, ambíciami rodiny, štúdiu a kariérnemu postupu. Aj tieto následky v spoločenskom uplatnení na strane žalobkyne súd považuje za absolútne devastujúce.

Súd prvej inštancie mal za to, že vzhľadom na hlbokú preukázanú ujmu žalobkyne v jej profesijnom, spoločenskom, ale osobitne súkromnom živote patrí žalobkyňi najvyššia možná miera náhrady nemajetkovej ujmy.

Nezákonným rozhodnutím na základe, ktorého súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy je Uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, ČVS: ORPZ - 782/1/VYS - PO - 2015 zo dňa 31.03.2016. Súd preto vychádzal zo znenia § 5 zákona č. 215/2006 o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi účinného v čase vydania uvedeného nezákonného rozhodnutia, teda od 01.07.2013 do 31.12.2017, ktorý v odseku 2 určuje, že ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Judikátorne sa v minulosti ustálilo, že právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prieskumami v

konaní, bez ohľadu na to, že žalovateľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/169/2021). Iný výklad uvedenej právnej normy by znamenal popretie princípu úplného odškodnenia, ale spôsobil by aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bolo by aj porušením zákazu retroaktivity (Uznesenie NS SR 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.03.2016, ktoré nadväzuje na skoršie rozhodnutie dovolacieho súdu sp.zn. 7Cdo/145/2011).

Horným limitom takéhoto odškodnenia v tomto prípade je teda päťdesiatnásobok minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia. Pre tento prípad je to za rok 2016 suma 405,- eur x 50 = 20.250,- eur. S prihliadnutím k tomu, že ide o maximálnu sumu pri spôsobení smrti obeti trestného činu, čo žalobkyňa ujma v takomto rozsahu určite spôsobená nebola, má súd za to, že práve uplatnená suma 15.000,- eur zodpovedá spravodlivému usporiadaniu pomerov medzi štátom ako škodcom a žalobkyňou ako poškodenou na osobnostných právach. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil a žalobu zamietol.

Žalovaná má za to, že na daný prípad je potrebné uplatniť analógiu k ustanoveniu § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré ustanovenie vypočítava prípady, kedy nevznikne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste, ochrannom opatrení alebo väzbe. Tieto ustanovenia je potrebné najmä z hľadiska systematického výkladu aplikovať aj vo vzťahu k nárokom na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením obvineného. Zmyslom týchto zákonných ustanovení je vylúčiť vznik práva na náhradu škody okrem iného aj v prípadoch zastavenia trestného stíhania z takých dôvodov, ktoré predpokladajú, že obvinený sa protiprávneho konania kvalifikovaného ako trestný čin dopustil, avšak sú tu iné dôvody, prečo trestné stíhanie je neprípustné. Trestné stíhanie nebolo zastavené z dôvodu, že by bolo preukázané, že sa skutok nestal, resp. že ho žalobkyňa nespáchala, resp. že skutok nie je trestným činom. Trestné konanie bolo zastavené len na tom základe, že medzinárodná zmluva nedovoľuje v tejto veci trestné stíhanie, a to vzhľadom na existenciu disciplinárneho postihnutia za ten istý skutok. Konajúce trestné súdy nekonštatovali vo svojich rozhodnutiach, že obžalovaná (teraz žalobkyňa) sa nedopustila predmetného trestného činu, za ktorý jej bolo vznesené obvinenie a neskôr podaná obžaloba.

V danej veci došlo k potrestaniu žalobkyne v disciplinárnom konaní - disciplinárnym rozkazom jej bolo uložené disciplinárne opatrenie (pokarhanie). Súd na hlavnom pojednávaní v rámci trestného konania (uznesenie Okresného súdu Prešov sp.zn. 4Tv/1/2017 zo dňa 06.09.2018) vyhodnotil toto disciplinárne konanie vedené proti obžalovanej ako konanie „trestnej povahy“. Súd v trestnom konaní potom dospel k záveru, že v trestnom konaní nemožno pokračovať, pretože tomu bráni medzinárodná zmluva, a to konkrétne čl. 4 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Rím, 04.11.1950), ktorý ustanovuje, že nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu. Takýmto rozsudkom konajúci trestný súd rozumel i právoplatné uloženie Disciplinárneho rozkazu veliteľa letky riadenia letovej prevádzky VÚ 6335 zo dňa 25.01.2016.“.

V tomto kontexte poukázala i na tú skutočnosť, že žalobkyňa pred súdom vo svojej výpovedi tvrdila, že proti disciplinárnemu rozkazu sa nedalo odvolať, kde dané tvrdenie je vyvrátené samotným obsahom disciplinárneho rozkazu, a to v časti poučenia, z ktorého je zrejmé, že včasným podaním odvolania sa tento ruší, a zároveň je preskúmateľný súdom. Z časových súvislostí je zároveň zrejmé, že disciplinárny rozkaz bol vydaný v rovnaký deň ako uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku v trestnom konaní, pričom vo všeobecnosti a pre každého je zrejmé, že „Pokarhanie“ za rovnaké pochybenie je výhodnejšie ako prípadné „Odsúdenie“. Aj z následného priebehu trestného konania pred súdom vyplýva, že súd obžalobu prijal, o tejto riadne konal, a až následne ustálil právny názor ktorým konanie žalobkyne subsumoval pod definíciu „ne bis in idem“, z čoho je zrejmé, že aj trestný súd mal za to, že ku protiprávnemu konaniu žalobkyne došlo, za čo však už táto bola postihnutá trestnou sankciou.

Vo vzťahu k skutkovým zisteniam má odvolateľka za to, že súd dospel na základe dôkazov k nesprávnym zisteniam. Dôkazmi bolo ustálené, že žalovaná mohla vo svojej práci po vykonaní bližšie nekonkretizovanej skúšky pokračovať, čo potvrdil aj manžel žalobkyne, avšak táto sa sama rozhodla svoju službu v ozbrojených silách ukončiť. Rovnako tak, manžel žalobkyne nepotvrdil rozvrat v rodine, naopak, manželku v dobe trestného konania podporoval. O vedení riadneho života svedčí i skutočnosť,

že žalobkyňa bola v tej dobe tehotná. Rovnako tak manžel žalobkyne nepotvrdil jej tvrdenia vo vzťahu k rodičom a synovi.

V kontexte ukončenia služby žalovanej v ozbrojených silách má za to, že skutočným dôvodom tohto jej kroku bola jej vedomosť o jej pochybení pri zrútení vrtuľníka pri ktorom došlo k úmrtiu, túto okolnosť vnímali rovnako tak jej kolegovia v práci, a títo na ňu „nezazerali“ kvôli vzneseniu obvinenia a civilnému oblečeniu, ale kvôli dôvodu prečo došlo k vzneseniu obvinenia a týmto bolo jej pochybenie, potvrdené disciplinárnym rozkazom.

3. Odvolanie proti rozsudku podala žalobkyňa, a to proti jeho výroku III., ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, a to proti tej časti zamietavého výroku, ktorým súd zamietol nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 2.482,68 eura z titulu úrokov z omeškania za nevyplatenú časť služobného platu v riadnom výplatnom termíne za každý mesiac v období od 1. júna 2016 do 4. júna 2019 spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 2.482,68 eura od 16. júla 2022 do zaplatenia. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie a zároveň zmenil závislý výrok IV. o trovách konania tak, aby zodpovedal pomeru úspechu a neúspechu žalobkyne vo veci vo výroku I. a III. rozsudku.

V odvolaní žalobkyňa predovšetkým namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 365 ods. písm. h) CSP, ktoré spočívalo v tom, že súd prvej inštancie podľa bodu 74 napadnutého rozsudku zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania tak, ako ich špecifikovala v odvolaní.

Vychádzajúc z konkrétnych okolností súdnej veci bolo teda otázkou, či skutočnosť, že odvolateľka viac než 3 roky v dôsledku nezákonného rozhodnutia nemohla disponovať podstatnou časťou svojho služobného príjmu je škodou, za ktorú štát zodpovedá alebo nie. Odpoveď, ktorú na túto otázku dal okresný súd je nesprávna. Ako už bolo uvedené vyššie, je tak v rozpore s ustanoveniami iných predpisov, napr. v oblasti daňového práva, ako aj so základným právom odvolateľky na náhradu škody, spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Pokiaľ zákonodarca považuje, a o tom niet, podľa názoru odvolateľky, pochybností, že úroky z omeškania predstavujú paušalizovanú škodu, potom neexistuje dôvod, pre ktorý odvolateľke táto škoda nemala byť nahradená.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

Vo vyjadrení okrem iného uviedla, že s námietkou žalovaného o aplikácii analógie k ust. § 8 ods. 6 písm. g) zákona č. 514/2003 Z.z. sa súd prvej inštancie vecne správnym právnym posúdením vypořiadal rešpektujúcim tak výslovné znenie zákona, ako aj základné právo žalobkyne zakotvené v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Pokiaľ teda žalovaná vo svojom odvolaní poukazuje na to, že „disciplinárny rozkaz bol vydaný v rovnaký deň, ako uznesenie o začatí trestného stíhania podľa ust. § 199 ods. 1 Trestného poriadku,“ ušlo žalovanej, že žalobkyňa si neuplatňovala náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania vo veci, ale uznesením vydaným podľa ust. § 206 ods. 1 Trestného poriadku, ktorým jej bolo vznesené obvinenie. Ako už bolo vyššie uvedené, obvinenie bolo žalobkyňi vznesené takmer dva mesiace po tom, čo sa stal disciplinárny rozkaz, po uložení disciplinárneho opatrenia, právoplatným.

Podľa ust. § 9 ods. 1 písm. g), Trestného poriadku: „Trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.“ Z vykonaného dokazovania je úplne nesporné, že na žalobkyňu sa vzťahuje prvá časť dispozície, citovanej právnej normy, teda že trestné stíhanie nemalo byť začaté.

Vyššie uvedené skutočnosti tvoria jednoznačný základ pre právny záver, že na nárok na náhradu škody, ktorý si žalobkyňa uplatnila, sa nevzťahuje žiadne z obmedzení, uvedené v zákone č. 514/2003 Z.z.

V prvom rade považuje žalobkyňa za potrebné sa venovať tej vete v odvolaní, v ktorej žalovaná uvádza: „V kontexte ukončenia služby žalovanej v ozbrojených silách, máme za to, že skutočným dôvodom tohto jej kroku bola jej vedomosť o jej pochybení pri zrútení vrtuľníka, pri ktorom došlo k úmrtiu, túto okolnosť vnímali rovnako tak jej kolegovia v práci, a títo na ňu „nezazerali“ kvôli vzneseniu obvinenia a civilnému oblečeniu, ale kvôli dôvodu, prečo došlo k vzneseniu obvinenia, a týmto bolo jej pochybenie potvrdené disciplinárnym rozkazom.“

Kým nepravdivá konštrukcia, kedy žalovaná vkladá žalobkyňi do úst slová, ktoré pred súdom nepredniesla, je možno len dôsledkom nedostatočného sústredenia osoby, ktorá za žalovanú odvolanie vypracovala, vyššie citovaná časť odvolania žalovanej je nie len nepravdivým, ale aj mimoriadne bezohľadným osobným útokom voči žalobkyňi. Žalovaná totiž žalobkyňu obviňuje z „pochybenia pri zrútení vrtuľníka, pri ktorom došlo k úmrtiu.“

Ani disciplinárny rozkaz, ani uznesenie o vznesení obvinenia, ani obžaloba podaná

prokuratúrou (ktorá za žalovanú koná), ani vyšetovanie vykonávané Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, neprisudzovali žalobkyni žiadne priame či nepriame zavinenie na havárii vrtuľníka.

V ďalšej časti svojho odvolania, žalovaná konštatuje, že „dôkazmi bolo ustálené, že žalovaná mohla vo svojej práci, po vykonaní bližšie nekonkretizovanej skúšky, pokračovať, čo potvrdil aj manžel žalobkyne.“ Ďalej žalovaná tvrdí, že manžel žalobkyne nepotvrdil rozvrat v rodine, ani tvrdenia žalobkyne vo vzťahu k rodičom a synovi.

Svedok, manžel žalobkyne, A. E. C., na pojednávaní dňa 12. septembra 2023, vo svojej výpovedi, okrem iného, uviedol:

„Ide o obdobie, kedy mojej manželke bolo vznesené obvinenie. Rád by som na toto obdobie zabudol. Je ťažké si na neho spomínať.“

„Ja som v tom čase chcel ochrániť najmä nášho syna, ktorý to veľmi vnímal, výbuchy mojej manželky sa už nedali ustrážiť. Syn mal problémy na základnej škole, vystriedal dve až tri školy, chodieval na psychiatrické vyšetrenia...“

„Skončili chvíle šťastia a zážitkov, až takého toho gýčového. Viete, keď idete 15 minút a nepoviete ani slovo, dieťa pochopí, že sa niečo deje. Čo sa týka výbuchov mojej manželky, príkladmo opisujem, že keď malý rozlial čaj pri raňajkách, manželka zareagovala prudko, idete do 129 decibelov, na to malý nebol zvyknutý, predtým to u nás nebolo.“

„Čo sa týka rodičov žalobkyne v súvislosti s trestným stíhaním, chceli sme aj ich chrániť, no bohužiaľ psychický stav mojej manželky bol natoľko vážny, že som sa spojil so svokrom, aby sme to riešili, pretože je potrebné vyriešiť psychiatra pre pani manželku, teda on bol informovaný o potrebe riešiť to, nie však o podstate trestného stíhania. Sú to starší ľudia, majú iné rodinné problémy, zdravotné, nechceli sme ich zaťažovať. Svokra doteraz netuší, že vznikli tieto problémy.“

Pokiaľ ide o „bližšie nekonkretizovanú skúšku,“ samotný manžel žalobkyne, ako pilot a inštruktor, a v inkriminovanom čase zástupca veliteľa základne, potvrdil, že v prípade, že žalobkyňa viac ako rok neriadila letovú prevádzku, musela by sa podrobiť opätovne skúškam, pričom by sa na ňu nazeralo „ako na novica,“ žalobkyňa v tejto súvislosti podotkla, že si v konaní neuplatňuje náhradu škody za stratu zamestnania, ale všetky uvedené okolnosti preukazujú hĺbku zásahu, ktorý nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia na všetky stránky jej života malo.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené a odvolanie žalovanej nedôvodné.

6. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnymi, ako aj skutkovými závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie vo vzťahu k výroku I., II.. rozsudku a v časti III. napadnutej odvolaním je rozsudok nepresvedčivý a vnútorne ambivalentný.

7. Podľa § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

8. Zákon č. 514/2003 Z.z. v ust. § 3 určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú:

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe,
- d) nesprávnym úradným postupom.

9. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny, právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takej situácii nie je rozhodné ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.

10. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Judikatúra dôvodnila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovaného v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

12. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkových záverov vyvodil správne právne závery. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, najmä v bodoch 59 až 73 a 75 až 81 a na doplnenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné.

13. Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (pozri nálezy Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 554/04).

14. Podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom v súlade s čl. 46 ods. 3 Ústavy SR sú upravené v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to spôsobom umožňujúcim odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takýmto rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver vo výrokoch I. a II. napadnutého rozsudku. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa v tejto časti na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. Súd prvej inštancie správne právne kvalifikoval žalobou uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a skúmal splnenie jednotlivých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu v zmysle tohto právneho predpisu.

16. V zmysle ustanovenia čl. 46 ods. 3 Ústavy SR „každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Citované ustanovenie Ústavy SR zakladá právo osoby voči štátu na náhradu škody, ktorá tejto osobe bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci. Toto právo je potom konkrétne upravené v ustanoveniach zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z. (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

17. V rozhodnutí zo 7. augusta 2018 sp.zn. 3Cdo/7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESLP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).

18. Ústavný súd SR v Náleze sp.zn. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. januára 2017 vyslovil názor, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania či už väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť.

19. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zohľadňoval povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a prirodzené dopady trestného stíhania do osobnostnej a pracovnej sféry žalobkyne.

20. Nepochybne trestné stíhanie je vždy závažným zásahom do slobody jednotlivca a vyvoláva negatívny dopad na osobný, rodinný, spoločenský, pracovný život aj zdravie toho, koho sa trestné stíhanie týka. Trestné stíhanie žalobkyne negatívne ovplyvnilo jej súkromný život už len tým, že prebehlo a už len samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať u osoby vážnu traumu a pocity frustrácie. V súvislosti s vedením trestného konania správne taktiež prihliadol na negatívny dopad na pracovný život žalobkyne a výkon jej práce, ako aj na vplyv na prostredie, v ktorom žalobkyňa žije, s ľuďmi, s ktorými sa stretáva.

21. Ne bis in idem (základný princíp trestného práva) znamená doslovne „nie dvakrát o tom istom“. Ide o známe latinské vyjadrenie právneho princípu, podľa ktorého nikoho nemožno potrestať pre ten istý skutok dva krát, či už za trestný čin, alebo za priestupok (správny delikt). Tento princíp sa začal v praxi uplatňovať až po prijatí rozličných medzinárodnoprávných dokumentov.

22. Pokiaľ útvary žalovanej odmietli akceptovať základnú zásadu „ne bis in idem“, potom odvolacia argumentácia žalovanej je neopodstatnená. Navyše jednoznačnosť uplatniteľnosti tejto zásady umocňuje aj časový aspekt disciplinárneho rozkazu veliteľa letky z 25. januára 2016 a postupu v samotnom trestnom konaní - uznesenie o vznesení obvinenia z 31. marca 2016 a definitívne zastavenie trestného konania verdiktom dovolacieho súdu Najvyššieho súdu SR z 13. januára 2021 odmietnutím dovolania generálneho prokurátora SR.

23. Argumentácia žalovanej v otázke nepotvrdeného rozvratu v rodine nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, práve naopak, negatívny dopad na žalobkyňu a jej rodinu a známych je zjavne identifikovaný, napr. z výpovede jej manžela, z čoho vyplýva neopodstatnenosť odvolacích námietok.

24. Pokiaľ bolo trestné konanie pre porušenie povinnosti dozornej služby podľa § 408 ods. 1 Trestného zákona právoplatne zastavené, potom argumentácia odvolateľa o zavinení škodovej udalosti ani len z časti, nemá žiadny racionálny podklad a je neopodstatnená.

25. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu

argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

26. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

27. Odvolací súd vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne poukazuje na nepresvedčivosť a vnútornú ambivalentnosť napadnutého rozsudku najmä vo vzťahu k argumentácii súdu prvej inštancie v bode 74. napadnutého rozsudku (Úroky z omeškania za nevyplatenú časť služobného platu v riadnom výplatnom termíne súd žalobkyňi v rámci uplatneného nároku na ušlý zisk nepriznal s poukazom na rozhodnutie NS SR sp.zn. 5MCdo/2/2015, nakoľko nebolo preukázané, že by pri bežnom nakladaní s prostriedkami nevyplateného platu za normálneho behu okolností mohla žalobkyňa tento úrok z omeškania očakávať. V tejto časti súd žalobu zamietol.). Odvolací súd považuje výplatu mesačného platu za legitímne očakávanú udalosť každého zamestnanca a pokiaľ nebola mzda vyplatená, hoc čo i len z časti, tak zamestnancovi vzniká právo na zákonný úrok z omeškania.

28. Za daného stavu odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil napadnutý rozsudok v časti vo výroku III. v tej časti zamietavého výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne na zaplatenie sumy 2.482,68 eura z titulu úrokov z omeškania za nevyplatenú časť služobného platu v riadnom výplatnom termíne za každý mesiac v období od 1. júna 2016 do 4. júna 2019 spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 2.482,68 eura od 16. júla 2022 do zaplatenia a vo výroku IV.

29. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie náležite reflektovať prezentované výhrady odvolacieho súdu a nanovo o zrušenej časti rozsudku a trov celého konania rozhodnúť tak, aby rozhodnutie bolo presvedčivým.

30. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).